

"כי הם חיינו"

לקט מדברי כ"ק אדמו"ר
אודות הכרח קביעות עיתים לתורה
לעצמו והרבצתה בסביבתו

מובן וגם פשוט, שיש צורך להבהיר לו שבכך אינו יוצא י"ח, שכן, התכלית והמטרה דלימוד התורה הוא – "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה", קיום כל תרי"ג מצוות התורה, וז' מצוות דרבנן, ואדרבה: קיום המצוות צריך להיות באופן דהקדמת נעשה לנשמע: אבל אעפ"כ, מכיון שאי-אפשר להתחיל בכל הענינים בעת ובעונה אחת, מתחילים בענין א', ובנדו"ד – בבואנו מ"זמן מתן תורתנו" – לימוד התורה, שבענין זה נקל יותר לפעול עליו, והרי "מצוה גודרת מצוה" עד שיבוא לקיום כל התורה ומצוותי" בשלימות.

(ש"פ נשא תשמ"ה)

לזכות

הילד הרך הנימול רפאל משה דוד אליהו שיחי'
לרגל הכנסו לבריתו של אאע"ה כ"ו מר-חשון ה'תשס"ח
יה"ר שיגדלוהו להיות חסיד ירא שמים ולמודן
וירוו ממנו רוב נחת חסידותי

ולזכות אחיו ואחותיו

התמים יעקב מנחם מענדל, גאלדא איטא, חי' מושקא,
שרה נחמה, ומאשא שיחי'
נרפס ע"י הרה"ח דובער שיחי'
וזוגתו מרת שושנה רעכיל תחי'

יוניק

* * *

לע"נ

מרת גאלדא איטא
בת הרה"ח שמשון אהרן יוניק ע"ה
נפטרה ג' כסלו ה'תשנ"ג
ת.נ.צ.ב.ה.

פתח דבר

בעמדנו בימים הסמוכים לכינוס השלוחים העשרים וחמש – "כ"ה לחי", הנו מוציאים לאור לקט כמה קטעים מדברי כ"ק אדמו"ר אודות הכרח קביעות עיתים לתורה הן בעצמו והן עם זולתו.

* * *

מצות תלמוד תורה, עם היותו אחת מתרי"ג מצוות התורה, עולה הוא גם למעלה מהם, עד כדי מארז"ל הידועה "ותלמוד תורה כנגד כולם". וכן אנו מוצאים בכל דברי חז"ל ביטויים מפליאים אודות גודל מעלת לימוד התורה, סגולותי (פרנסה, בריאות, נחת, שלום בית ועוד) ופעולתה על הלומד, בני משפחתו וכל סביבו.

כך גם בדברי רבותינו נשיאנו מצאנו רבבות ביטויים מיוחדים בכל עת מצוא לעורר אנשי דורם אודות הכרח לימוד התורה בכל יום, בכל עת ובכל רגע "כי הם חיינו". דבר זה בא לידי ביטוי גם בקביעת תקנות ללימוד בדוגמת חת"ת, רמב"ם, לקו"ת השבועי ועוד.

אך נקודה נוספת בולט בדבריהם הק', והוא: ההשפעה על הזולת לקבוע עתים, ועוד יותר ללמוד עמהם.

ובאמת, ענין זה של לימוד לאחרים, הרי מלבד היותה חלק מהפצת היהדות וקירובן של ישראל לאביהם שבשמים, הרי במצות תלמוד תורה הוא מעיקר המצוה ד"ולמדתם אותם".

ובנוסף על כל זה, הוא פעולתה על הלומד. לימוד התורה, בהיותה פנימי - "ותורתך בתוך מעי", מתלבשת בשכל האדם ופועל עליו, וממילא מתעלים שאר חלקי חיו "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה", וכדברי רבינו בפנים.

מובן אם כן, אשר הרבצת התורה ושיעורי תורה ברבים חשובים המה ביותר – והיא היא ראשית העבודה.

* * *

זוהי המטרה אשר שמנו לעצמנו, להגדיל תורה ולהאדירה, להפיצה ולהרביצה, שכל אחד ואחד יקבע לעצמו שיעורי תורה בכל יום, הן ביחיד והן ברבים, בחול ובשבת, בנגלה ובדא"ח.

ויה"ר אשר עיי לימוד התורה דברים נזכה בקרוב ממש להזמן בו "יהיו פנויין בתורה וחכמתה... לא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד... כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

מחלקת ההו"ל
שעי"י ארגון יגדיל תורה

לימוד התורה צריך להיות רק מפני שזוהי תורתנו של הקב"ה, כנוסח ברכת התורה: "ונתן לנו את תורתו" – כשם שקיום המצוות צריך להיות מפני ש"קדשנו במצוותיו וצווננו", ובלשון חז"ל: שכר מצוה מצוה", היינו, ששכר המצוה אינו שכר גשמי או רוחני, כי אם – המצוה עצמה כו'. ובלשון הידוע – תענוג בורא, שבאין ערוך כלל לגבי תענוג נברא.

"דוגמא-חי" . באופן דכפליים"

כל האמור לעיל מוסיף התעוררות וחיות בהשתדלות לפעול על יהודים שיקבעו עתים לתורה.

וכאמור – יש להתחיל מהענין דלימוד התורה עצמו, היינו, לא לשם תכלית אחר, כדי לפעול את הענין דקיום המצוות (בירור העולם), כי אם עצם הענין דלימוד התורה, אלא שבדרך ממילא – "המאור שבה מחזירו למוטב".

וכמדובר כמ"פ שהשתדלות בכל זה תלוי (בין השאר) גם בכך שהוא בעצמו קובע עתים לתורה, שאז נעשית הנהגתו "דוגמא-חי" לכל אלו שנמצאים מסביבו.

ומובן, שכאשר רוצים לפעול קביעת עתים לתורה במדה מסויימת, צריך המשפיע בעצמו לעסוק בענין זה באופן ד"כפליים", וטעם הדבר – כמדובר כמ"פ שהמושפע עושה חשבון, ובצדק, שמספיק עבורו לעשות את ה"מחצה" ממה שעושה המשפיע, ולכן, צריך המשפיע להוסיף בזה כפליים, ה"מחצה" ממה שעושה המשפיע, ולכן, צריך המשפיע להוסיף בזה כפליים, ואז – יצליח לפעול על המושפע שיקבע עתים לתורה כדבעי לי למיעבד.

(ש"פ לך לך תשמ"ה)

דרך הקלה לקרב יהודי

"דרך קלה יותר לפעול עליו – כאשר ישפיעו עליו ללמוד תורה"

והנה, כל האמור לעיל שייך גם לפעולה והתעסקות בהפצת היהדות:

כאשר מדברים עם יהודי כדי לפעול עליו להתקרב ליהדות, תורה ומצוותי, עיי עניני ה"מבצעים" כו', ישנה דרך קלה יותר לפעול עליו – כאשר ישפיעו עליו ללמוד תורה באופן של הבנה והשגה.

ובפשטות: כדי לפעול על יהודי לקיים מצוה מתוך קבלת-עול – דרושה יגיעה והשתדלות מיוחדת כו'; אמנם, כאשר ידברו עמו אודות לימוד התורה באופן של הבנה והשגה – הרי להיותו אדם שכלי שמעוניין וחפץ בענינים שכליים, יהי נקל יותר לפעול עליו להעסיק את שכלו בשכל התורה.

שיעורי תורה – לכל אחד ואחד

“לפעול שכאו”א מישראל . . יהי לו שיעור קבוע בלימוד התורה”

דובר כמ”פ אודות ההשתדלות ב”מצבע תורה” – להשתדל שיהודים יעסקו בלימוד התורה.

ובענין זה יש לקחת התעוררות מיוחדת משמחת-תורה דשנה זו – להקדיש תשומת-לב מיוחדת לענין זה בתור דבר עיקרי בענין שהזמן גרמא – להשתדל ככל האפשרי, ויותר מזה, לפעול שכאו”א מישראל, בכל מקום ובכל מעמד ומצב, יהי לו שיעור קבוע בלימוד התורה.

כאשר פוגשים יהודי ברחוב – ישאלו אותו אם יש לו כבר שיעור בתורה. אם יש לו כבר שיעור בתורה – צריכים לפעול עליו להוסיף בזה עוד יותר, ומה טוב ומה נעים – לפעול עליו להיות ”מגיד שיעור”; ואם ח”ו אין לו עדיין שיעור בתורה – יש להשתדל בדברים היוצאים מן הלב, ”בכל לבבך ובכל נפשך”, כדי לפעול עליו שיתחיל ללמוד שיעור קבוע בתורה.

אם יכולים לפעול שילמד פעמיים בכל יום, אפילו פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית בלבד, שעיי? מקיים מצות ”לא ימוש גוי” – מה טוב, ואם קשה לפעול זאת מיד בהתחלה – ילמד עכ”פ פעם אחת ביום, ולכל הפחות – פעם אחת בכמה ימים (אבל באופן שיהי דבר קבוע), ובמשך הזמן – ילך ויוסיף בזה יותר ויותר.

”במקום שלבו חפץ”

איזה ענין בתורה ללמוד – יחליט כאו”א במקום שלבו חפץ, תני”ך, משנה או גמרא וכיו”ב, ואין כל חילוק בדבר – שהרי העצם כשאתה תופס בחלקו אתה תופס בכלול, לא רק באופן של ידיעה בלבד, כי אם באופן של תפיסא, וכן הוא בפשטות הענינים – שהרי אפילו בנוגע למצוות אמרו חז”ל ”מצוה גוררת מצוה”, ועאכו”כ בנוגע לתורה (”תלמוד תורה כנגד כולם”) שהיא ענין אחד (”תורה אחת”), היינו, שהלימוד בענין זה יביא ויעורר אותו ללמוד ענין נוסף, וכן הלאה, עד שילמד וידע את כל התורה כולה...

”תן לי הנפש! שב ולמד תורה”

בענין זה יש להבהיר נקודה חשובה:

כאשר נגשים ליהודי לדבר עמו שיקבע שיעור בלימוד התורה – אין לערב זאת עם ענינים אחרים, אין לשאול ולברר אצלו אודות הנהגתו, אם הוא מקיים מצוות בהידור, לכתחילה או בדיעבד, הדבר היחיד שצריכים לומר לו – שלהיותו יהודי, בן אברהם יצחק ויעקב ובת שרה רבקה רחל ולאה, עד ליחוס ד”מי שאמר והי העולם” (כלשון הרמב”ם בתשובתו לר’ עובדי הגר), עליו ללמוד תורת ה’.

שאינן זה שייך לבירור מציאות העולם, שכן, כדי לפעול את בירור העולם, לעשות לו ית’ דירה בתחתונים – יש לעסוק בקיום המצוות בדברים גשמיים דוקא.

ואעפ”כ, עיקר ההדגשה היא על קביעת עתים לתורה, ולא עוד אלא שמסבירים שבשלב ראשון לא צריכים לדבר אודות ענינים אחרים (מעמדו ומצבו בעניני יהדות, קיום המצוות וכו’) – שכן, כאשר יתחילו לדבר עמו אודות כמה ענינים ביחד, לא יפעלו עליו מאומה, גם לא בענין אחד, ולכן היותר – למחצה שליש ולרביע.

”בודאי שאין לדבר עמו אודות שני דברים בבת אחת”

אפילו בנוגע ל”אורים ותומים” מצינו שאין לשאול שני דברים יחדיו, וזאת – למרות גודל העילוי ד”אורים ותומים”, ”כתב שם המפורש . . שעל ידו הוא מאיר את דבריו ומתמם את דבריו”, ובפרט – בהיותם בתוך החושן על לבו של הכהן גדול בעת עבודתו בביהמ”ק.

וכמו כן אמרו ”כי קאי רבי בהא מסכתא לא תשיילי” במסכתא אחרית”, וזאת – למרות שמדובר אודות ”רבי” (ביו”ד), סמוך איש מפי איש עד משה רבינו.

ועאכו”כ כאשר מדברים עם יהודי פשוט כדי לקרבו לעניני תורה ויהדות – בודאי שאין לדבר עמו אודות שני דברים בבת אחת, מכיון שאז לא יצליחו לפעול עליו גם לא דבר אחד.

”עיי לימוד התורה נפעל הענין דדירה בתחתונים”

וא”כ, כאשר יש אפשרות לדבר עמו בענין אחד בלבד, קיום מצוה או לימוד התורה – מדוע מעדיפים לדבר אודות קביעת עתים לתורה, מהי התועלת שבדבר בנוגע לענין דדירה בתחתונים!?

והמענה לזה – בדברי הזהר ”זכאין אינון ישראל דמשתדלי באורייתא . . דבגינה יזכון לעלמא דאתי”, היינו, שגם עיי לימוד התורה נפעל הענין דדירה בתחתונים.

”אין כאן שום תכלית אחר מלבד עצם הענין דלימוד התורה”

והנה, אף שגם עיי ההשתדלות בתורה פועלים את הענין דדירה בתחתונים (”בגינה יזכון לעלמא דאתי”), מ”מ, שלימות הענין דלימוד התורה הוא – לימוד התורה לשמה:

לימוד התורה לשמה פירושו – שאין כאן שום תכלית אחר מלבד עצם הענין דלימוד התורה, כלומר, לא רק שאינו לומד כדי לקבל שכר (שכר גשמי, או שכר רוחני), אלא אפילו לא כדי לפעול את הענין דדירה בתחתונים, שכן, כאשר יהודי לומד תורה, עליו להיות מונח בתורה בכל מציאותו, כך שאין מקום למחשבה אודות ענין אחר, אפילו ענין הכי נעלה כמו עשיית דירה לו ית’ בתחתונים!

יש להשתדל ביותר וביותר אשר כל אחד ואחד מישראל – יהי מי שיהי – יקבע שיעור בלימוד התורה...

וההדגשה בזה היא – שצריך להיות שיעור **קבוע**, והכוונה בזה – הן לקביעות **בנפש**, והן לקביעות **בזמן**, שכן, אבן-הבוחר לדעת שענין זה אכן קבוע בנפשו, הוא – כאשר רואים שהדבר בא לידי פועל, שמדי יום ביומו יש לו זמן קבוע המוקדש ללימוד התורה, ובאופן ששום דבר שבעולם אינו מזיז אותו ואינו מפריע לו להקדיש זמן קבוע זה ללימוד התורה (כידוע דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בענין זה), הנה אז יודעים שזהו דבר קבוע אצלו – "קבוע לא בטיל".

ומובן, שכל האמור לעיל נוגע (לא רק לאלו שלעת-עתה לא היו להם שיעורים קבועים בלימוד התורה, אלא) גם לאלו שיש להם כבד שיעורים קבועים בתורה – שיש להם להשתדל להוסיף בזה עוד יותר, באופן ד"מעלין בקודש"...

"דוגמא-ח" . שזוהי כל חיותו "ער לעבט אין דעם!"

ומובן, שהכוונה בכל האמור לעיל – הן בנוגע לעצמו, והן בנוגע לפעולה על הזולת, ובודאי שדברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב ופועלים פעולתם, ובפרט כאשר מראה "דוגמא-ח" מהנהגתו האישית בזה, ובהדגשה – לא רק "דוגמא" סתם, אלא "דוגמא-ח", היינו, שרואים עליו שאין זה באופן דמן השפה ולחוץ בלבד, כי אם באופן שזוהי כל חיותו, "ער לעבט אין דעם!"

והמעשה הוא העיקר :

בכל מקום ישתדלו לפעול על כאו"א מישראל לקבוע שיעורים בלימוד התורה – הן אלו שעד עתה לא היו להם שיעורים בתורה, והן אלו שיש להם כבר שיעורים בתורה, שיוסיפו בזה כהנה וכהנה.

(ש"פ נח תשמ"ה)

דירה בתחתונים ע"י לימוד התורה

"עיקר ההדגשה היא על קביעת עתים לתורה"

עפ"י מובן גודל ההשתדלות בענין דקביעות עתים לתורה :

לכאורה, מכיון שהכוונה דעשיית דירה לו ית' בתחתונים נשלמת ע"י קיום המצוות בענינים גשמיים – צריכה להיות עיקר ההשתדלות לפעול את הענין דקיום המצוות, וא"כ, מדוע מדגישים כל כך שיש לפעול בקביעת עתים לתורה דוקא!?

הן אמת שגם ע"י לימוד התורה נפעל בירור השכל – אבל אעפ"כ, כל זה אינו אלא בנוגע לשכלו של האדם הלומד, ואין זה שייך לכה המעשה שלו, ועאכו"כ

לא צריכים לשאול אותו למוצאו, לבקש ממנו "פאספארט"... ובודאי שלא צריכים לבקש ממנו כסף [אלא אם כן מציע זאת מעצמו]; מבקשים ממך דבר אחד בלבד : "תן לי הנפש"! שב ולמד תורה – שהיא "חיינו ואורך ימינו!"

הקב"ה אומר – ממשיכים להסביר לו – "הלואי כו' (אינני רוצה להזכיר את המשך הלשון...) ותורתי שמרו", כלומר, באיזה מעמד ומצב שבו ימצא יהודי – רצונו של הקב"ה שילמד תורה!...

"הכל יודעים שהתורה היא חיינו ואורך ימינו"

ולסיכום :

"לא המדרש עיקר אלא המעשה", ובפרט שאין הדבר דורש אריכות הביאור, או אפילו ביאור בכלל – שהרי הכל יודעים שהתורה היא "חיינו ואורך ימינו", "תלמוד תורה כנגד כולם", ומה שצריכים – הרי זה רק לעורר שהדברים יבואו לידי מעשה בפועל, ובלשון הידוע: "טאפאָרו-דא-פלאַחו" (הגרזן על העץ, מעשה בפועל).

ולכן, על כאו"א להשתדל לפעול על יהודי נוסף, שנים ושלשה כו', עד ליהודים רבים ככל האפשרי, וכל המרבה הרי זה משובח – לקבוע שיעורים בלימוד התורה. ולא עוד אלא שיהיו "נרות להאיר", היינו, שהם עצמם יפעלו על יהודים נוספים לעשות כן.

"הכל על כל יום שעובר ללא לימוד התורה"

ויש לפעול בכל זה בהקדם הכי אפשרי, שהרי חבל על כל יום שעובר ללא לימוד התורה, זוהי אבידה שאינה חוזרת, דמכיון שחיוב לימוד התורה הוא בכל יום ויום, הרי מה שילמד ביום זה דיו שיפקיע את עצמו, ובמילא, אין לו זמן פנוי להשלים מה שהי' צריך ללמוד אתמול! ולכן, יש להשתדל בזה בהקדם הכי אפשרי, וכל המקדים – ביום זה גופא, ועאכו"כ מיום ליום – הרי זה משובח.

(ש"פ בראשית תשמ"ה)

קביעות עתים לתורה – מדי יום ביומו

"שיעור קבוע . . ששום דבר שבעולם אינו מזיז אותו"

והנה, כל האמור לעיל אודות הענין דלימוד התורה – הרי זה בהמשך להמדובר בהתוועדות שלפנ"ז, וכן במכתב הכללי, אודות ההשתדלות בענין שיעורים קבועים בתורה :